

INTOSAI-P 20

Принципи
прозорості та
підзвітності

Принципи INTOSAI видані
Міжнародною організацією вищих
органів аудиту, INTOSAI, у складі
Системи професійних документів
INTOSAI. Додаткову інформацію
подано на сайті
www.issai.org

INTOSAI

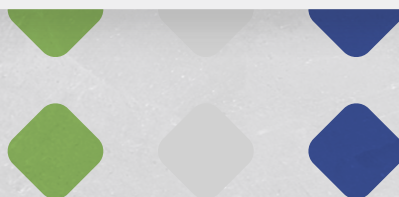
INTOSAI

INTOSAI, 2019

- 1) Раніше був відомий як ISSAI 20
- 2) Схвалений у 2013 році
- 3) У зв'язку з формуванням Системи Професійних Документів INTOSAI (IFPP) у 2019 році найменування змінено на INTOSAI-P 20 з внесенням редакційних змін.

INTOSAI P-20 опубліковано всіма офіційними мовами INTOSAI:
Арабською, Англійською, Французькою, Німецькою та Іспанською

ЗМІСТ

ВСТУП	4
МЕТА І ЦІЛІ	4
ПОНЯТТЯ ПІДЗВІТНОСТІ ТА ПРОЗОРОСТІ	5
ПРИНЦИПИ	6
ПРИНЦИП 1	6
ПРИНЦИП 2	6
ПРИНЦИП 3	7
ПРИНЦИП 4	8
ПРИНЦИП 5	8
ПРИНЦИП 6	8
ПРИНЦИП 7	9
ПРИНЦИП 8	10
ПРИНЦИП 9	11

МЕТА І ЦІЛІ

Метою цього документа є просування принципів прозорості й підзвітності для ВОА, щоб надати їм змогу подавати приклад у власному управлінні та практиці власної діяльності. ВОА є частиною загальної правової та конституційної системи відповідних країн; вони підзвітні різним сторонам, включаючи законодавчі органи і громадськість. ВОА також відповідають за планування обсягу своєї роботи та її виконання, використання належних методик і стандартів для забезпечення підзвітності та прозорості публічної діяльності, здійснення своїх завдань і повноважень, а також повного та об'єктивного виконання своїх обов'язків.

Головним завданням ВОА є сприяння кращому розумінню громадськістю та структурами виконавчої влади різної ролі цих органів та різних завдань у суспільстві. Відповідно до повноважень ВОА та нормативно-правової бази інформація про ці органи має бути доступною та актуальною. Робочі процеси, діяльність та результати роботи ВОА мають бути прозорими. ВОА також повинні відкрито спілкуватися із засобами масової інформації та іншими заінтересованими сторонами й бути помітними у суспільстві.

Цей документ є невід'ємною частиною Системи професійних документів INTOSAI, а принципи призначені для використання в поєднанні із зазначеними документами.

ВОА мають різні повноваження й працюють за різними моделями. Ці принципи можуть не в однаковій мірі застосовуватись всіма ВОА, але вони покликані вести ВОА до спільної мети — прозорості та підзвітності.

ПОНЯТТЯ ПІДЗВІТНОСТІ ТА ПРОЗОРОСТІ

Верховенство права та демократія є необхідними передумовами для незалежного й підзвітного державного аудиту і є підґрунтям для Лімської декларації. Незалежність, підзвітність і прозорість ВОА — це необхідні передумови демократії, заснованої на верховенстві права, та дозволяють ВОА подавати приклад і підвищувати свій авторитет.

Підзвітність і прозорість — два важливі елементи доброго управління. Прозорість — це потужна сила, яка при послідовному застосуванні здатна сприяти протидії корупції, покращенню управління та підзвітності.

Розмежувати підзвітність і прозорість непросто: обидва поняття охоплюють чимало одних і тих самих дій, наприклад, звітування перед громадськістю.

Поняття «підзвітність» пов'язане із законодавчою базою та концептуальною основою звітування, організаційною структурою, стратегією, процедурами і діями, спрямованими на те, щоб забезпечити:

- виконання ВОА зобов'язань у межах установлених повноважень та обов'язкового звітування в межах свого бюджету;
- оцінку і контроль ВОА власної діяльності, а також результатів аудиту;
- звітування ВОА про законність та ефективність використання публічних коштів, включаючи власну діяльність і використання ресурсів ВОА;
- можливість притягнення керівника ВОА, їх членів (для колегіальних органів) і співробітників ВОА до відповідальності за свої дії.

Поняття «прозорість» пов'язане зі своєчасним, достовірним, чітким та актуальним звітуванням ВОА перед суспільством про свій статус, повноваження, стратегію, діяльність, управління фінансами, операції та результати діяльності. Крім того, «прозорість» передбачає зобов'язання публічно звітувати про результати та висновки аудиту і доступ громадськості до інформації про ВОА.

2

ПРИНЦИПИ

ПРИНЦИП 1

ВОА виконує свої обов'язки відповідно до законодавчої бази, що забезпечує підзвітність і прозорість.

- ВОА повинні мати законодавчі та підзаконні акти, відповідно до яких вони несуть відповідальність та є підзвітними.
- Такі законодавчі та підзаконні акти зазвичай визначають (1) повноваження, юрисдикцію та функції органу аудиту; (2) умови призначення і звільнення керівника ВОА та членів колегіальних органів; (3) вимоги до операційного управління та управління фінансами ВОА, (4) вимоги щодо своєчасного оприлюднення аудиторських звітів, (5) нагляд за діяльністю ВОА та (6) баланс між доступом громадськості до інформації та конфіденційністю аудиторських доказів та іншої інформації ВОА.

ПРИНЦИП 2

ВОА оприлюднюють свої повноваження, функції, місію та стратегію

- ВОА оприлюднюють свої повноваження, місію, організаційну структуру, стратегію та свої взаємовідносини з різними заінтересованими сторонами, включаючи органи законодавчої та виконавчої влади.
- Оприлюднюються умови призначення, повторного призначення, відставки та звільнення керівника ВОА та членів колегіальних органів.

- ВОА рекомендується оприлюднювати основну інформацію про свої повноваження, функції, місію, стратегію та діяльність мовою своєї країни та однією з офіційних мов INTOSAI.

ПРИНЦИП 3

ВОА застосовують стандарти, процеси та методології аудиту, які є об'єктивними та прозорими.

- ВОА застосовують стандарти та методології, які відповідають вимогам стандарту ISSAI 100 «Фундаментальні принципи аудиту державного сектору».
- ВОА повідомляють, які застосовують стандарти та методології, та як їх виконують.
- ВОА повідомляють про обсяг аудиторської діяльності, яку вони здійснюють в межах визначених повноважень, а також на основі процесів оцінки ризиків і планування.
- ВОА інформують об'єкт контролю про критерії, на яких ґрунтуватимуться їхні висновки.
- ВОА інформують орган, що перевіряється, про цілі, методологію і результати аудиту.
- ВОА повідомляють про результати аудиту з дотриманням процедур надання зауважень і рекомендацій для обговорення та надання відповідей об'єктом контролю.
- ВОА володіють ефективним механізмом подальшого контролю за виконанням наданих рекомендацій, щоб упевнитися, що об'єкти контролю певним чином відреагували на зауваження і рекомендації ВОА та законодавчого органу (INTOSAI-P 10 «Мексиканська декларація про незалежність ВОА», принцип 7).
- Процедури контролю за виконанням рекомендацій ВОА дають змогу об'єктові контролю надавати інформацію про вжиті коригуючі заходи або про те, чому таких заходів не було вжито.
- ВОА повинні запровадити відповідну систему забезпечення якості своєї аудиторської діяльності та звітності і піддавати таку систему періодичній незалежній оцінці.

ПРИНЦИП 4

ВОА застосовують високі стандарти доброчесності та етики для персоналу всіх рівнів

- ВОА мають етичні правила або кодекси, політики та практики, які узгоджуються з ISSAI 130 «Кодекс етики».
- ВОА запобігають внутрішнім конфліктам інтересів і корупції та забезпечують прозорість та законність власної діяльності.
- ВОА активно сприяють забезпеченню етичної поведінки в межах своєї структури.
- Етичні вимоги та обов'язки аудиторів, суддів (у судовій системі), державних службовців чи інших осіб підлягають оприлюдненню.

ПРИНЦИП 5

ВОА гарантують дотримання принципів підзвітності та прозорості зовнішніми виконавцями, залученими на договірних засадах.

- ВОА має гарантувати, що договори про залучення зовнішніх виконавців не порушують принципів підзвітності та прозорості.
- Передача на договірних засадах експертизи та аудиторської діяльності зовнішнім виконавцям, державним чи приватним, знаходиться у сфері відповідальності ВОА та регулюється політикою у сфері етики (особливо щодо конфлікту інтересів) та політикою забезпечення доброчесності й незалежності.

ПРИНЦИП 6

ВОА здійснюють свою діяльність економічно, ефективно, результативно та відповідно до законодавчих та підзаконних актів і публічно звітують з цих питань.

- ВОА застосовують доброчесні практики управління, включно з належним внутрішнім контролем за управлінням фінансами та своєю діяльністю. Ця діяльність може охоплювати

внутрішній аудит та інші заходи.

- Фінансова звітність ВОА оприлюднюється та підлягає зовнішньому незалежному аудиту або парламентському контролю.
- ВОА оцінюють ефективність своєї діяльності та звітують про неї за всіма напрямками, включаючи фінансовий аудит, аудит відповідності, судову діяльність (якщо ВОА створено у формі судів), аудит діяльності (ефективності), оцінку програм і висновки щодо діяльності уряду.
- ВОА підтримують та розвивають навички і компетенції, потрібні для реалізації своєї місії й виконання своїх обов'язків.
- ВОА оприлюднюють свій загальний бюджет і звітують про джерела свого фінансування (парламентські асигнування, загальний фонд, міністерство фінансів, агентства, збори), а також про використання отриманих коштів.
- ВОА оцінюють та звітують про ефективність і результативність використання своїх коштів.
- ВОА можуть залучати аудиторські комітети, що складаються переважно з незалежних членів, для перевірки та надання пропозицій щодо процесів управління фінансами та звітування.
- ВОА можуть використовувати показники ефективності для оцінки цінності своєї аудиторської діяльності для парламенту, громадян та інших заінтересованих сторін.
- ВОА відстежують свою публічність, результати своєї роботи та вплив через зовнішній зворотний зв'язок.

ПРИНЦИП 7

ВОА публічно звітують про результати проведених аудитів і свої висновки щодо діяльності уряду загалом.

- ВОА оприлюднюють свої висновки та рекомендації за результатами аудитів, якщо законодавством вони не визначені конфіденційними.
- ВОА звітують про вжиті заходи з контролю за виконанням наданих ними рекомендацій.

- ВОА, створені у формі судів, звітують про санкції та покарання, накладені на відповідальних посадових осіб або керівників.
- ВОА публічно звітують про загальні результати аудиту, наприклад про загальне виконання урядом бюджету, про фінансовий стан і діяльність, зміни в загальному управлінні фінансами, а також, якщо це передбачено законодавством, про рівень професійної компетенції.
- ВОА повинні розвивати професійні відносини з відповідними парламентськими комітетами, щоб допомагати їм краще розуміти аудиторські звіти й висновки та вживати відповідних заходів.

ПРИНЦИП 8

ВОА своєчасно та широко інформують про свою діяльність і результати аудиту через ЗМІ, вебсайти та в інший спосіб.

- ВОА відкрито спілкуються з медіа та іншими заінтересованими сторонами щодо своєї діяльності й результатів аудиту, а також є помітними для громадськості.
- ВОА сприяють формуванню суспільного і наукового інтересу до своїх найбільш значущих висновків.
- Витяги з аудиторських звітів і судових рішень публікуються державною мовою та однією з офіційних мов INTOSAI.
- ВОА ініціюють і проводять аудити та своєчасно готують відповідні звіти. Рівень прозорості і підзвітності буде підвищуватися, якщо інформація про результати аудиторської роботи надається вчасно.
- Звіти ВОА доступні і зрозумілі широкій громадськості (складаються у вигляді довідок, графічних даних, відеопрезентацій, пресрелізів).

ПРИНЦИП 9

ВОА користуються зовнішніми та незалежними консультаціями для покращення якості своєї роботи та зміцнення довіри до неї.

- ВОА дотримуються Міжнародних стандартів вищих органів аудиту й прагнуть постійно навчатися, використовуючи рекомендації або досвід зовнішніх експертів.
- ВОА мають право звернутися за зовнішньою незалежною оцінкою своєї діяльності та дотриманням ними встановлених стандартів. З цією метою ВОА мають право залучати незалежні організації.
- ВОА можуть залучати зовнішніх експертів для надання незалежних експертних рекомендацій, зокрема з технічних питань, пов'язаних з аудитом.
- ВОА публічно звітують про результати експертних перевірок і незалежних зовнішніх оцінок.
- ВОА можуть отримувати користь від спільних або паралельних аудитів.
- Поліпшуючи якість своєї роботи, ВОА можуть сприяти покращенню професійної спроможності у сфері управління фінансами.